'చిత్ర'

"తాయారుని చూడాలి, చూడాలి అన్నావు కదే, తీసుకొచ్చాను" అన్నది అమ్మ గది గుమ్మంలోకి వచ్చి.

తల ఎత్తాను. అప్పటికే అమ్మ అవతలకి వెళ్ళిపోయింది. 'చివరకు మిగిలేది' చదువుతున్నాను. మనసు దాని మీదే ఉందికాని పుస్తకం మూసి అవతల పెట్టి వచ్చాను.

హాలులో పక్కగా నుంచునుంది తాయారు. నన్ను చూసి తలఎత్తింది. నా వంక చూసి నవ్వింది. నేనూ నవ్వాను పరిచయపూర్వకంగా. నిజానికి అదే మా తొలి పరిచయం.

"ఆ అమ్మాయి ఎవరో తెలుసా?" అన్నది మా అమ్మ.

తాయారు నవ్వింది.

"మా అమ్మాయి. అది తీసుకు రమ్మంటేనే నిన్నివాళ తీసుకువచ్చాను" అన్నది.

తాయారు నవ్వింది మళ్లీ నా ముఖం లోకి చూచి.

"లోపలికి రా" అన్నాను గుమ్మాని కానుకుంటూ. తలుపుకి ఆన్చిన సంచి చేతిలోకి తీసుకొంది.

"ఇటు రా, గదిలో పెడుదూ గాని" అన్నాను. నా వెనకాలే వచ్చింది. గదిలో వంకె చూపించి దానికి తగల్చమన్నాను సంచీని. అది తాయారుకు అందలేదు. పక్కనే చిన్న స్టూలు ఉంది. దానిమీద ఒక కాలు పెట్టి పైకిలేస్తే తగిలించ వచ్చు. ఆ ప్రయత్నమూ చేయలేదు. ఆ అందని మేకుకి తగల్చటానికి అర్థం లేని ప్రయత్నం చేస్తూనే ఉంది. నే తీసుకొని తగిల్చాను. మళ్లీ నా వంక చూసి నవ్వింది.

"కాఫీ తాగుతావా?" అన్నాను. తాగ నన్నది.

"పాలు తాగుతావా?" అన్నాను. తాగ నని తల అడ్డంగా తిప్పింది.

"ఏం తాగకపోతే ఎలా?" అన్నాను. వాకు సయించదన్నది.

కాసిని మజ్జిగ నీళ్ళు తాగమన్నాను. మొహం చిట్లించి వద్దన్నది. మొదట అడగవలసిన మంచినీళ్లు చివరికి అడిగాను. కావాలన్నది. కూజాలో నీళ్ళ గ్లాసులోకి ఒంపి ఇచ్చాను.

మంచినీళ్లు తాగి గ్లాసు పక్కన పెట్టేసి, గది అంతా కలయజూడటం మొదలుపెట్టింది. ఇంతలోనే రేవతి వచ్చింది. 'ఎవ రీ అమ్మాయి?' అన్నట్లు నా మొహంలోకి చూసింది.

"ఈ అమ్మాయి మా చెల్లెలు." తాయారుకు పరిచయం చేశాను. దాని మొహం వంకైనా చూడకుండా ఎటో చూస్తూ నుంచుంది.

> "నిజంగా నే నింత అన్నం తింటానని అనుకుంటున్నారా?" అంటుంది ఆ పిల్ల. ఎక్కువ అంటే తీసేసే వాళ్ళే. ఆ మాట అనదు. ఎంతసేపూ నే నింత అన్నం తింటానని అనుకుంటున్నారా అని ఒకటే గొడవ. తనని ఎంతో ఎక్కువగా తినే దానినిగా అనుకుంటున్నారని ఎంతో అనుమానం. ఇంతకీ ఎవరికి కావలసింది వాళ్ళు తింటారు. మళ్ళీ ఆ మాట అంటే ఒప్పుకోదు.

"ఈ అమ్మాయే తాయారు" అన్నాను రేవతితో.

"ఎప్పుడొచ్చావ్!" అడిగింది తాయారును.

"ఇందాక." గోడవంక చూస్తూ సమాధానం ఇచ్చింది.

"ఒక్కదానివే వచ్చావా?" అన్నది మళ్లీ.

"మీ అమ్మతో వచ్చాను" అన్నది చూపులు మరల్చకుండానే.

"అమ్మొచ్చిందా ఊరునుంచి?" అంటూ వంటింట్లోకి పరుగెత్తింది రేవతి.

సాయంత్రం అయిదయింది అప్పుడు. ఎండ అప్పుడే తగ్గుతూంది. చెమట పోస్తూంది.

"స్నానం చేస్తావా?" అని అడిగాను తాయారును.

"కాస్సేపాగి చేస్తాను" అన్నది చూపులు నా వైపు మరల్చి.

"నేను స్నానం చేసి వస్తాను. హాల్లో కుర్చీలో కూర్చో"మని చెప్పి నేను స్నానానికి వెళ్లాను.

స్నానం చేసి వస్తూండగానే పేప రబ్బాయి వీక్లీ పడేసి వెడుతున్నాడు. అందుకుందామని చకచకా అడుగులు వేశాను. అప్పటికే తాయారు తీసు కొంది.

నన్ను చూసి "[illegible]" [illegible] బోయింది. 'నువ్వు చూడు, తరవాత చూస్తా'నని బొట్టు పెట్టుకుని రావ టానికి వెళ్లాను. నే వచ్చేసరికి తాయారు 'చిత్రప్రభ' చూస్తూంది. కాసేపు చూసి కింద ఉన్న పేపరు చదివింది.

"చదవడం వచ్చా నీకు?" అన్నాను. వచ్చన్నది. ఆ కళ్లలో గర్వం తళుక్కున మెరిసింది.

తాయారుకు పదిహేను, పదహారు ఏళ్ళుంటాయి. తండ్రి లేడు. తల్లి పెంచుతూంది, లక్కడా అక్కడా అడ్డమైన చాకిరీ చేసి. చిన్నప్పటినించీ సరిఅయిన పెంపకం లేకపోవటం వల్లనే కావచ్చు, చదువు రాలేదని అంతా చెప్పు కుంటారు. చదువురాక కాదు. చెప్పేవాళ్ళు లేక, సరిఅయిన వాతావరణం లేక తాయారుకు చదువు వంట బట్ట లేదేమోనని నాలో ఒక అభిప్రాయం బలంగా నాటుకుపోయింది. అందుకనే కొన్నాళ్ళు మా ఇంట్లో ఉంచుకొందా మని పిలిపించాను.

తాయారు బాహ్య ప్రపంచాన్ని మరిచిపోయింది. ఆ బొమ్మల్లో లీనమై పోయి చూస్తూంది. నేను తాయారును చూస్తూ కూర్చున్నాను.

"నా కొకసారి ఇస్తావా, చూసి ఇస్తాను."

వంటింట్లోంచి వచ్చిన రేవతి అడిగింది తాయారును. ఉలిక్కిపడి తల ఎత్తింది తాయారు. ఏమి టన్నట్లు చూసింది.

"నా కొకసారి ఇవ్వు. చూసి ఇస్తాను" అన్నది రేవతి.

"అయిపోయింది" అంటూ చకచకా మిగిలిన రెండు పేజీలు తిప్పి రేవతి చేతికి ఇచ్చింది.

"నువ్వు వెళ్లి స్నానం చేసి రా" అన్నాను. లేచి గదిలోకి వెళ్లింది తాయారు.

"అలా మనుషుల్ని చూసి బెదురు తుందేం? వీళ్లేం వింతప్పుగా లను కొన్నదా?" అన్నది రేవతి కుర్చీలో కూర్చుంటూ.

"నీ మొహంలో ఏమన్నా సౌమ్యభావం ఏడిస్తే కదా! బెదర కేం చేస్తుంది? కాస్త అమాయకురా లనుకొంటాను" అన్నాను.

"ఆ పిల్లను అమాయకురాలని అనుకొంటే నువ్వెంత అమాయకు రాలివో తెలుస్తూంది" లన్నది.

ఆ పిల్లమీద దాని కలాంటి భావం ఏర్పడటం నాకు చిక్కయింది. ఆ పిల్ల వేదో బాధపెడుతుందని కాదు. అసలే ఏడిపించే పుల్ల విరిచేసట్లు మాట్లాడే స్వభావం. దాని మాటలకు ఒక్కొక్కసారి అలవాటయిన మేమే బాధపడుతుంటాము. అలాంటిది ఎక్కణ్ణించో వచ్చిన ఆ పిల్ల తట్టుకోగలదా?

మరునాడు పొద్దున్న స్నానంచేసి కాస్త హార్లిక్సు కలుపుకుందామని వంటింట్లోకి వెళ్లాను. "తింటే ఏం? అదేమన్నా తప్పా? దొంగతనమా?" అరుస్తూంది రేవతి. గుమ్మం ఇవతలే ఆగిపోయాను నేను.

"అమ్మో! నేను నిజంగా ఇంతన్నం తింటానా? తింటా ననుకొంటున్నావా?" అంటూంది నెమ్మదిగా తాయారు కంచం ముందర కూర్చుని.

"ఏం? ఎంతన్నం పెట్టావేం, ఇంతన్నం తింటానా అని గుండెలు బాదుకోటానికి? నాజూకుపోతావ్!" అంటూంది రేవతి.

"నిజంగా నే నింతన్నం ... తింటా నని ... అనుకొంటున్నారా?" తాయా రుకు మాట సరిగా రావటం లేదు.

"రేవతీ! ఎక్కువంటే తీసెయ్య రాదూ? ఎందు కలా గోలచేస్తావు?" అన్నాను వంటింట్లో అడుగు పెడుతూ.

"అది కాదక్కా. ఎక్కువంటే తీసేసేదాన్నే. ఆ మా టనదు. ఎంతసేపు నే నింతన్నం తింటానని అనుకొం టున్నారా, అనుకొంటున్నారా అని ఒకటే గొడవ. తనని ఎంతో ఎక్కువ తినేదాన్నిగా అనుకొంటున్నామని ఎంత అనుమానమో! ఎవరికి కావలిసింది వాళ్ళు తింటారు, దాని కేమి టక్కా. నే నా మాటంటే ఒప్పుకోదు" అన్నది.

'అవునా?' అన్నట్లు తాయారు వంక చూశాను. మొహం తిప్పుకొంది కాని ఆ కళ్ళు పట్టుబడిపోయాయి.

"నీకు కావలసింది తిను. ఎవరే మనుకోరు" అన్నాను. అయినా ఈ పిల్ల దగ్గిర దీన్ని వదిలి అమ్మ ఎక్కడికి వెళ్లినట్లు? అదే రేవతిని అడిగాను.

"అమ్మా, నాయనమ్మా ఇద్దరూ నూతి దగ్గిర ఉన్నారు. తడుపుతున్నారు మడిబట్టలు." విసుగ్గా అన్నది రేవతి. దాని మొహం చూస్తే నాకు నవ్వు వచ్చింది.

హార్లిక్సు కలుపుకొని హాల్లోకి వచ్చాను. టేబిల్ మీద వీక్లీ కనిపిం చింది. కూర్చుని సీరియల్స్ చదివాను. అప్పటికి గ్లాసు ఖాళీ అయింది. బాత్ రూమ్‌లో పడవేసివద్దామని లేచి వెళ్లాను. తాయారు కంచం కడుగుతూంది అక్కడ. పరికిణీ చివర్లు కింద నీళ్లలో తడిసిపోతున్నాయి. ఓణీ జారిపోతూంది. వేటిని లక్ష్యపెట్టడం లేదు. కడుగు తూనే ఉంది కంచాన్ని.

"'పరికిణీ తడుస్తూంటే పైకి పట్టుకో నక్కరలేదూ? ఏమి టా పని?" మృదువుగానే మందలించాను.

తల ఎత్తి నన్ను చూసి నవ్వింది. అలాగే పరికిణీ ఉంచి, కంచం కడిగి నా ముందునుంచి వెళ్లిపోయింది.

నిర్లక్ష్యమా? తెలియనితనమా? ఆ ముఖంలో తెలియని భావాలేం

కనిపించటంలేదు. ఎదటి వాళ్ళను నిర్లక్ష్యం చేయటానికి కూడా తెలివి తేటలు ఉండాలి. అవి తాయారు దగ్గిర ఉన్నట్లు నా కనిపించలేదు.

మధ్యాహ్నం అమ్మ, నాయనమ్మ పడుకొని ఉన్నారు. రేవతి చదువుకుం టూంది. నేను హాల్లో గుమ్మానికి ఎదు రుగా కుర్చీలో కూర్చుని వచ్చే పోయే వాహనాలను చూస్తున్నాను. వారు కొంచెం దూరంలో తాయారు కూర్చుని ఏదో పుస్తకం చూస్తూంది. చాలా శ్రద్ధగా చూస్తూంది.

“అదేం పుస్తకం?”

లేచి వెళ్ళి తాయారుపక్కన కూర్చు న్నాను. సినిమారంగ పత్రి. హీరో హీరోయిన్స్‌ని వివిధ భంగిమల్లో బొమ్మలు వేసి ఉన్నా యక్కడ. వాటిని తినేసేట్లు, లోతుల్లో లోతులు వెతు కుతూ చూస్తూంది.

“నీ కెక్కడిదీ పుస్తకం?” అన్నాను. తల ఎత్తింది. నవ్వింది నన్ను చూసి.

“ఎక్కడిదీ పుస్తకం?” మళ్ళీ అడిగాను.

“వాళ్ళిచ్చారు” అన్నది అద్దెకున్న

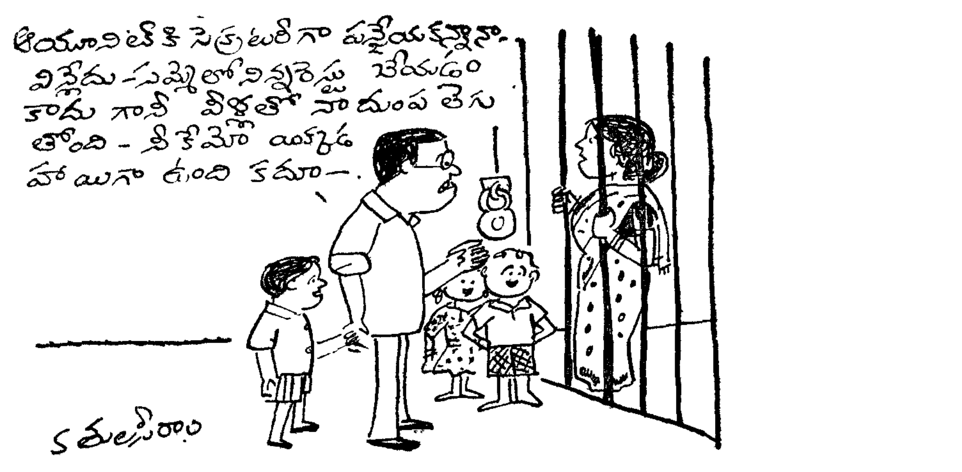

వాళ్ల ఇంటి వైపు చూపుతూ.

"అడిగావా?" అన్నాను.

నవ్వింది. నవ్వటంలో దాపేయడం ఉంది. "అడిగాను" అంటే ఎందు కడిగా వంటావని తెలుసు, అడిగినట్లు నాకు తెలిస్తే కోప్పడతానని భయమూ ఉంది లోపల. అడక్కుండా ఉండలేకపోయింది. అప్పటికి తాయారు వచ్చి నిండా ఒక గంట కూడా కాలేదు. ఎప్పుడు చూసినా నా ఎదుటే ఉంటూంది. వాళ్లింట్లోకి ఎప్పుడు వెళ్లిందో నేను గమనించలేదు.

"ఇంట్లో 'చందమామ' ఉందిగా! అది చదువుకో పోయావా" అన్నాను తన కళ్ళ లోకి చూస్తూ. నవ్వింది మళ్లీ.

తనకి కావలసినవి బొమ్మలు...సినిమా బొమ్మలు. ఆ విషయం ఇద్దరికీ తెలుసు.

"ఇచ్చేసి రా" అన్నాను.

"ఇప్పుడే ఇచ్చేసి రానా?" అన్నది.

"ఇప్పుడే ఇచ్చేసి రా" అన్నాను.

తాయారు మొహంలో అసంతృప్తి కనిపించింది. అది గుర్తించనట్టే కూర్చున్నాను. తాయారులాంటి తెలిసీ తెలియని వాళ్లు ఈ రంగురంగుల బొమ్మలతో తమ చుట్టూ ఒక వింత ప్రపంచం సృష్టించుకొని అందులో జీవిస్తూ ఉంటారు.

వెళ్లి వాళ్ళ కది ఇచ్చేసి వచ్చింది.

"ఇంకెప్పుడు పట్రాకు" అన్నాను. నా కళ్లలోకి చూసి ఊరుకుంది.

"పలక, బలపం పట్రా, డిక్టేషన్ చెబుతాను" అన్నాను.

"అంటే?" అన్నది కనుబొమలు పైకెత్తి.

"పేర్లు చెబుతా. చూడకుండా రాయి" అన్నాను.

"అమ్మో!" అన్నది ఆశ్చర్యంగా, గుండెల మీద చేయి వేసుకొని.

అదేం పట్టించుకోకుండా "వెళ్లి పలకా, బలపం పట్టుకురా రాద్దూ కాని" అన్నాను.

"నే రాయలేను" అన్నది పిరికిగా చూస్తూ.

"రాస్తే అదే వస్తుంది. చదువుతూనే ఉంటావు కదా! తెలిసిన అక్షరాలే! రాస్తూంటే భయం పోతుంది" అన్నాను.

"నా దగ్గిర పలకా, బలపం లేవు" అన్నది. అదొక అడ్డు పుల్ల వేసింది.

"అలమారులో పెట్టాను, పట్రా" అన్నాను. తప్పనిసరిగా లేచి వెళ్లి పట్టుకు వచ్చింది. ఈసారి కింద చాపమీద కూర్చుంది. తనేం చేస్తూంది నాకు కనిపిస్తూనే ఉంటుంది.

"అలక, పలక, పనస..." అన్నీ సమంగానే రాసింది.

"కాకర..." చెప్పాను.

"కీకర.." రాసింది.

"ఏం రాశావు?" మెల్లిగా అతి సామాన్యంగా అడిగాను.

తప్పు రాశానని తెలుసుకున్నది. నవ్వింది నన్ను చూసి. మళ్లీ అడిగాను అలాగే: "ఏం రాశావు?"

"కాకర" అన్నది.

"కాకర రాశావా?" రెట్టించాను. నవ్వింది మళ్లీ.

"చెప్పు, ఏం రాశావో?" అన్నాను.

"కేకర" అన్నది.

"ఏం రాశావో తెలీకుండానే రాశావన్న మాట!" అన్నాను. అదీ తప్పని గ్రహించింది.

"కీకర" అన్నది. గుడ్డిగా విసిరిన రాళ్లలో ఒకటి కాకపోతే ఒకటన్నా తగలకపోదని మా అమ్మమ్మ అంటూండేది.

"నీకు గుణింతాలు వచ్చా?" అని అడిగాను. వచ్చన్నది.

"'క' గుణితం వచ్చా?" అన్నాను. వచ్చన్నది. రాయమన్నాను. నవ్వుతూ కూర్చుంది.

నవ్వకుండా రాయమన్నాను.

సిగ్గుపడ్డది. చదువు దగ్గిర సిగ్గు ఉండకూడదన్నాను. పలక తీసుకొని రాయటం మొదలుపెట్టింది.

అరగంట పైన అయింది. వీక్లీలో కథలు, వ్యాసాలు అన్నీ చదివాను. తాయారుది మటుకు కాలేదు.

"అయిందా?" అడిగాను చేతిలో పుస్తకం అవతల పెట్టి.

మాట్లాడలేదు. పలక మీద గీస్తూ కూర్చుంది.

"చూస్తా నిటివ్వు" అన్నాను. మాట్లాడలేదు.

"రాయలేదా?" అని అడిగాను. రాశానంది.

"మరి కదలవేం?" అన్నాను. నా గొంతు నాకు తెలీకుండానే మారిపోతూంది. మాటాడలేదు మళ్లీ.

"తప్పులుంటే చెబుతా. ఏమనను. లేచిరా" అన్నాను. కొంచెం తలఎత్తి చూసి, మళ్ళీ తల వంచుకొన్నది.

"లేచి రా తొందరగా నాకు పనుంది" అన్నాను. తల ఎత్తితే దసలు.

తనవంకే చూస్తూ కూర్చున్నాను. కాస్సేపటికి తలఎత్తి నా వంక చూసింది. నా చూపులు తనమీదే ఉండటంతో మళ్లీ వాల్చేసుకొంది వెంటనే.

"అన్నీ రైటే రాసినట్టున్నావుగా, పట్రా" అన్నాను. మళ్లీ నవ్వింది.

"పోనీ, నన్ను రమ్మంటే నేనే వస్తాను" అన్నాను కళ్లలోకి చూసి నవ్వుతూ.

నవ్వి కదిలింది, గజగమనంతో.

"కా కో కా" రాయటానికి "కా కో కొ" రాసింది.

"దీన్నేమంటారు?" అన్నాను మొదటి "కొ" చూపించి.

"నాకు తెలీదు." స్పష్టంగా అన్నది నవ్వి.

రెండవ "కొ" ని చూపించాను. అదీ తెలీదన్నది.

"కి" ని చూపించి ఇదేమి టన్నాను. నవ్వింది.

"చెప్పు, ఇదేమిటో?" మళ్లీ అడిగాను.

"కు" అన్నది. తాయారు ఎందుకని రాయలేకపోతూందో అర్థమైంది.

పలకమీద ఉన్నది చెరిపేసి, "క" గుణింతమంతా మళ్లీ పెద్ద అక్షరాలతో వ్రాశాను. నే చెబుతూ తన చేత చెప్పించాను కొంతసేపు.

"కు" రాసి ఇదేమిటన్నాను. కొంచెం తటపటాయించింది.

"ఊఁ కానివ్వు!" రెట్టించాను. "కు" అన్నది.

"కె" రాసి ఇదేమిటన్నాను. కొంచెం సిగ్గుపడ్డది. కళ్ళలోకి చూశాను. "కొ" అన్నది.

"కొ" రాసి దాన్నే మంటా రన్నాను. తల వంచుకు కూర్చుంది. ఒకటి రెండు నిమిషాలు గడిచాయి. తల ఎత్తే జాడ లేదు.

"ఏమంటారు దీన్ని?" మళ్లీ రెట్టించాను. తల ఎత్తలేదు. పెదవులు మాత్రం సొంతం విప్పీవిప్పకుండా అన్నది: "నాకు తెలీదు."

"ఇంతకు ముందరేగా చెప్పాను" అన్నాను. తల ఎత్తి చూడకుండానే "కు" అన్నది.

"ఇటు చూడు" అనటంతో తల ఎత్తింది. మళ్లీ "కి" రాసి ఇదేమి టన్నాను.

"కె" అన్నది. మళ్లీ మొదటికి వచ్చాము.

మళ్లీ పలక వెనక్కి తిప్పాను. తప్పులు లేకుండా చెప్పేవరకూ చెప్పాను. పలక, బలపం తాయారుచేతి కిచ్చి "కు" రాయమన్నాను. "కె" రాసింది. పలక తిప్పి "కె" చూపించి, ఏమిటని అడిగాను. మొదటనించి కూడుకొని చదివి "కె" అన్నది.

"'కు' ఏదీ?" అడిగాను. మళ్లీ కూడుకొంటూ చదివి "కు" చూపించింది.

అలమారులో తెల్ల కాగితాల పుస్తకం ఉంటుంది, పట్రమ్మన్నాను.

'అలమారలో ఎక్కడ?' అన్నట్లు చూసింది. "పైగానే ఉంటుందిలే, పట్రా" అన్నాను. తెచ్చింది. స్కేలు, పెన్సిలు తెచ్చి రూల్సు కొట్టి "క" గుణింతం రాసి పెట్టాను.

"ఎందుకువచ్చిన శ్రమ! టైమ్ వేస్ట్

సంధ్యోపాసన
ఫోటో—ఎమ్. ఎస్. సౌందరరాజన్ (తిరుచిరాపల్లి-14)

చేస్తావు. కుటుంబరావుగారి కథ లడిగావుగా, తెచ్చాను చదువుకోరాదూ?" రేవతి అన్నది తన చదువయిపోయినట్లు.

తాయారు చురుక్కున రేవతి వంక చూసింది. ఆ మాటలు విననట్లే "ఈ రూళ్లమీద వాటి కిందే రాయగలవా?" అని అడిగాను తాయారును రాయగల నన్నది. నేనేం రాశానో చదవమన్నాను. కొంచెం కూడుకొని చదివింది. చెప్పుకొంటూ రాయమన్నాను. అలాగేనంది.

వారం రోజులు గడిచిపోయాయి తాయారు వచ్చి. రోజా కాపీ రాయిస్తూనే ఉన్నాను. అక్షరాలు మటుకు గుండ్రంగా ముత్యాల్లా రాస్తోంది. రోజు నే నిద్ర లేచేసరికి తెలుగు పేపరు తాయారు చేతిలోనే ఉంటుంది. చదువుతూంటుంది కూడుకొని. ముఖ్యంగా బొమ్మలు చూస్తుంది. "అంకెలు వచ్చా?" అని అడిగాను. వచ్చన్నది. పలకమీద వేయమన్నాను. వందవరకూ తప్పు లేకుండా వేసింది. ఒక అంకె కూడికలు, తీసివేతలు నేర్పించాను. ఆ రోజు రెండవ ఎక్కం చదవమన్నాను.

సాయంత్రం నా ఫ్రెండ్ ఉమ వచ్చింది. చాలాసేపు ఇద్దరం ముందు వసారాలో మాట్లాడుకొంటూ కూర్చున్నాము. మధ్య మధ్యలో ఇంట్లోంచి తాయారు వాళ్ల మాట లేవో వినిపిస్తున్నాయి. ఏడున్నర దాటింది. పక్క పల్లెటూరు వాళ్లది. బస్సుకు వెళ్లబోతూ నన్ను కలుసుకుందామని వచ్చింది. భోజనం చేయమంటే బాగానే ఉంటుంది. వాళ్ల కులం వేరు. మా వాళ్లు గిన్నెలు, గరిటెలు, భోజనాల గది అన్నీ నమవు నీళ్లతో ముంచెత్తుతారు. నాకుకూడా మళ్లీ స్నానం తప్పదు. ఇదంతా ఎందుకొచ్చిన చికాకని ఊరుకొన్నాను. ఉమ వెళ్లిపోయింది. వెడుతూ వాళ్ల ఊరు ఒకసారి రమ్మని చెప్పి వెళ్లింది.

నేను లోపలికి వచ్చేసరికి తాయారు, రేవతి, అద్దెకున్నవాళ్లమ్మాయి గొంతులు చించుకొని వాదించుకొంటున్నారు. ఫలానా సినిమాలో హీరోయిన్ ఫలానా అని. నాన్నగారు అప్పటి కింకా ఇంటికి రాలేదు.

తాయారుకు రేవతి అంటే భయం ఉంది. అది మరిచిపోయి ఎంతో ఉత్సాహంతో వాళ్లిద్దరికంటే పెద్ద గొంతుకతో వాదిస్తోంది. 'తాయారుకు ఇంత గొంతు ఉందా' అని ఆశ్చర్యపోయాను.

"కాదు. తాయారూ నీకు తెలీదు. నువ్వు నోరుమూసుకో" రేవతిఅంటూంది.

"మీ రిద్దరు చేప్పేది తప్పే." అద్దెకున్న వాళ్లమ్మాయి అంటూంది.

"ఆ సినిమాలో ఆ అమ్మాయే అక్క చేసింది ఫలానావాడితో. గుర్తుకు తెచ్చుకో." కథ చెప్పిం దేదో. సినిమాలో ఆ అమ్మాయి పేరు రమ. "గుర్తొచ్చిందా?" అడుగుతూంది తాయారు. తాయారు చెప్పే అమ్మాయే ఆ సినిమాలో హీరోయిన్. నాకు బాగాగుర్తుంది ఆ సంఘటన. ఆ హీరోయిన్ చాలా బాగుంటుందని రేవతి వెంటబడి నన్ను సినిమాకు తీసుకువెళ్లింది. తనకు జరిగిన అన్యాయానికి హీరోయిన్ఏడవాలి. మేకప్ చెదరకుండా, ముఖం మాయకుండా కళ్ల వెంబడి నీళ్లు ముత్యాల్లా రాలుతూనే ఉన్నాయి. "ఆడదాని బతు కింతే. నేను మీకేం అన్యాయం చేశాను? ఎప్పటికైనా నాకు న్యాయం జరుగుతుందనే ఆత్మవిశ్వాసం నాకు ఉంది." డైలాగ్స్ వదులుతూనే ఉంది. స్క్రీన్ మీద చూస్తూంటే తప్ప అవి ఏడుస్తూ అన్న మాటలని తెలియవు. మధ్య మధ్యలో వెక్కిళ్లు లేకపోతే సౌండ్ ట్రాక్ విన్న వాళ్లకి అవి ఏడుస్తూ అన్న మాటలని అసలే తెలియదు. ఆ సినిమాకు బోలెడు కలెక్షన్ వచ్చింది.

"రేవతీ, పొద్దుకూకినా ఏమిటీ వాదాలు? దేని కిది టైమ్ వేస్ట్ చేసుకొంటూ? తెల్లారి లేచిన దగ్గరనుంచి రాత్రి పడుకోబోయేదాకా సినిమాలు తప్ప వేరే గొడవ లేదా?" అన్నాను గుమ్మంలో నించుని.

తాయారు గొంతు టక్కున ఆగిపోయింది. దొంగలా నా వైపు చూసి నవ్వింది.

"రంగా, నీకుసెలవులుకదూ! వాడగ్గర నీ బోటి పిల్లలు, చదువుకొనే పుస్తకాలు ఉన్నాయి. ఇస్తాను పోయి చదువుకో" అన్నాను అద్దె కున్నవాళ్ల మ్మాయిని ఉద్దేశించి.

"అలాగేనండి. రేప్పొద్దున వస్తాను" అంటూ వెళ్లిపోయింది. ఎన్ని గంటలైనా విసుగులేకుండా కబుర్లు చెబుతుంది కాని, పట్టుమని పది నిమిషాలు ఒకచోట మనసు నిలిపి ఒక పుస్తకం చదవలేదు. సినిమా వార్తలు, చావులు, ప్రమాదాలు లాంటివి చదువుతుంది.

"రెండో ఎక్కం చెప్పు, తాయారూ" అన్నాను పక్కన కూర్చుంటూ. ఎటో చూస్తూ కూర్చుంది.

"నిన్నే!" రెట్టించాను. నా వంక చూసి నవ్వింది.

"రెండో ఎక్కం చెప్పమంటున్నా" అన్నాను. సిగ్గు వడ్డది.

"తొందరగా" అన్నాను. గడగడా చెప్పేసింది.

"రెండు నాలుగు లెంత?" అడిగాను. తెల్లబోయింది.

"ఇప్పుడు రెండో ఎక్కం చెప్పావుగా. రెండు నాలుగు లెంతో చెప్పు" అన్నాను.

మొదటనించి చెప్పుకు వచ్చి, "ఎనిమిది" అన్నది.

"రెండేళ్ల ..." అడిగాను. మళ్లీ మొదటనించీ మొదలుపెట్టింది. రెండేళ్ల పద్నాలుగు. రెండెనిమిదిల పదహారు, రెండు తొమ్మిదిల పదెనిమిది, రెండు పదుల ఇరవై. రెండేళ్లింతో మటుకు చెప్పలేదు.

"రెండేళ్లెంత?" మళ్లి అడిగాను. ఇరకాటంలో వడ్డది.

"అరె! ఇప్పుడు రెండో ఎక్కం చెప్పావుగా?" అన్నాను. మళ్లీ మొదలు పెట్టింది. రెండెనిమిదిల పదహారు, రెండు తొమ్మిదిల ..."

"అవన్నీ ఎందుకు? రెండేళ్ల కదా నే నడిగింది. అంతవరకూ చదువు చాలు" అన్నాను. మళ్లీ మొదలు పెట్టింది. "రెండేళ్ల పద్నాలుగు" అన్నది.

"అన్నాలు పెట్టా రండర్రా." వంటింట్లోంచి అమ్మ పిలిచింది.

భోజనంచేస్తూంటే, "ఇక్కడపెట్టుకున్న గ్లాసు లెన్ని?" అన్నాను. లెక్కపెట్టి "నాలుగు" అన్నది.

"ఇంకొక నాలుగు పెడితే ఎన్నవుతాయి?" అన్నాను. తెల్లబోయి చూసింది నా వైపు. తెలియలేదు తాయారుకు. కంచంలో చేయి పెట్టుకు కూర్చుంది.

"ఆ పిల్లని అన్నం తినసిండర్రా... గోల! అన్నం తింటూంటే కూడా ఏం చదువు బెదిరి పారిపోయేట్లు?" అన్నది అమ్మ. నేను ఆషామాషీగా అడిగాను. కాని గట్టిగా అడగలేదు. అమ్మ ఆ మాట అన్నాక నిజమే ననిపించింది.

"బెదిరి పారిపోయేందుకు అదేం అన్నదని" అంటూంది రేవతి. తాయారు మమ్మల్ని చూస్తూ కూర్చుంది.

"తినటంమరిచిపోయావు, తాయారూ" అన్నాను నవ్వుతూ. తాయారు కూడా నవ్వి మళ్లీ ధ్యాస అన్నంమీదకు మరల్చింది.

రాత్రి పడుకొన్నా నా మనసులో తాయారే మెదలటం మొదలుపెట్టింది. చూసి కొంచెం చదువుతుంది. ఏం చదివా వంటే చెప్పదు. పైకి చదవదు. గుణింతాలు చెబుతుంది. రాయమంటే రాయలేదు. ఏదో కొంత తెలిసే చదువుతూంది. బొత్తిగా తెలియని పిల్ల కాదు. మరీ రాయలేక పోవటం ఎందుకని? జ్ఞాపక శక్తి లేకనా? ఒకసారి కాకపోతే రెండు సార్లు...పదిసార్లు... చివరికి పాతికసార్లకన్నా అది ఒంట

"మనసులో స్వరం" చిత్రం:— ఎం. ఆ. [illegible] ([illegible])

బట్టిక 'జోడుంగా' ఎంత జ్ఞాపకశక్తి లేకపోతున్నప్పటికీ? ఎప్పుడెప్పుడో సినిమా కథలు చెబుతుంది! ఏ సినిమాలో ఎవరు నటించారో, ఏ పాట ఎవరు పాడారో చెబుతుంది. ఎవరు, ఎప్పుడు ఏడ్చింది, ఎప్పుడు [illegible] చెబుతుంది. ఏ డైలాగ్ ఎక్కడ [illegible] చెబుతుంది. జ్ఞాపకశక్తి లేదని ఎలా అనుకోటం?

ఆలోచిస్తూనే నిద్రపోయాను.

రెండు రోజులు గడిచిపోయాయి. తాయారుచేత చదివిస్తూనే ఉన్నాను. అదీ ఎక్కువసేపు కూర్చోపెట్టడం లేదు. పరిస్థితి బెడిసి కొడుతుందేమోనని భయం! తాయారు వాళ్లమ్మకోసం బెంగ పెట్టుకొన్నట్లు ఉండేది కాదు. నా కూడానే తిరుగుతూంది. నన్ను "అక్కా" అని పిల్లవటం మొదలు పెట్టింది. "అలా పిల్లవాలని ఎవరు చెప్పారు?" అని అడిగాను. నవ్వింది.

ఆ రోజు మా చిన్న కొడుకు వచ్చాడు. వాడూ ఉద్దండుడు! బందరులో బస్సు ఎక్కేస్తే గుడివాడ డిపోలో దిగి వచ్చాడు. వాళ్లన్న క్లాసు పాసయ్యాడు. వాడు చూస్తూనే తాయారుతో స్నేహంచేశాడు. వాడికి తాయారుకంటె తనెంతో తెలివిగలవాడ్ని అన్న భావం కూడా ఏర్పడింది. వాడింట్లో ఉంటే ఇల్లు నిశ్శబ్దంగా ఉండటమన్న మాటే ఉండదు! అలాంటిది మధ్యాహ్నం ఇల్లంతా చాలా నిశ్శబ్దంగా ఉంది. వా డెక్కడా కనిపించటం లేదు. నాకూడా తిరిగే తాయారు కనిపించటంలేదు. రేవతి చదువుకుంటూంది. ఇల్లంతా వెతికి, వెనకవసారాలోకి వెళ్లాను. తాయారు మంచం మీద పడుకొని ఉంది. వెంకటేశ్వర్లు పక్కన కూర్చున్నాడు. ఏదో సినిమాకథ, వాళ్లెలా నటించింది పెద్ద పాడ కొట్టుకొంటూ ప్రత్యక్షంగా చూపిస్తూ చెబుతూంది తాయారు. "అమ్మో!... అమ్మో!" వెంకటేశ్వర్లు గుండెలు కొట్టుకొంటూ, భయాన్ని, ఆశ్చర్యాన్ని ఒలికిస్తున్నాడు. ఆ సినిమా నేను చూసినా, చెప్పినా చూసినా పదువు తూలంగా విడుదలైంది. మళ్లీ రాలేదు. అప్పటికి తాయారు చాలా చిన్నదై ఉండాలి.

మొదట నన్ను వెంకటేశ్వర్లే చూశాడు. కొంచెం తగ్గాడు నన్ను చూసి. కాని తాయారు గమనించలేదు. చెప్పుకుపోతూంది.

కాసేపు చూసి, "ఏమిటర్రాయ్, ఇక్కడ మంచున్నావ్? నువ్వు కూడా కథ వింటున్నావా?" అన్నాడు వెంకటేశ్వర్లు.

ఉలిక్కిపడి లేచింది తాయారు. నన్ను చూసి నవ్వింది. తల దగ్గిర పెట్టుకొన్న పుస్తకం, పెన్సిలు తీసింది. కాపీ రాయటానికి కూర్చుని, వెంకటేశ్వర్లు రావడంతో కథ మొదలుపెట్టింది. వాళ్ల ఉత్సాహాన్ని చెరపటం నా కిష్టంలేక పోయింది. "తొందర లేదులే, తరవాత రాయొచ్చు!" అన్నాను తాయారుతో.

నవ్వింది నన్ను చూసి.

నే నవతలకు వెళ్లిపోయాను.

సాయంత్రం వరకూ వాళ్లు నా కంట పడలేదు. నే పట్టించుకోలేదు, వాళ్ల విషయం. సాయంత్రం కాపీ రాసి తీసుకువచ్చి చూపించింది తాయారు. పైన "రాముడు" అని ఉంది. రెండు లైన్లు బాగానే రాసింది. అక్కణ్ణించి "రీముడు" అని రాసింది. తలఎత్తి తాయారువంక చూశాను. నా వైపు చూడటం లేదు. పిలిచి, ఏం రాశావో చదవమన్నాను చూపించి. సిగ్గుతో తల వంచుకుంది.

"చెప్పుకొంటూ రాయమన్నాగా. చెప్పుకోకుండారాశావు, తప్పులుపడ్డాయి" అన్నాను.

తల ఎత్తలేదు. మాట్లాడలేదు. ఇక పిసుకులు పడ్డా, ఆ తల ఎత్తటం గాని, మాట్లాడటం గాని అసంభవం.

"ఏదో ఎక్కడో ఆలోచిస్తూ, మనస్సెక్కడో ఉంచి రాశావు" అన్నాను. మాట్లాడలేదు.

ఆ తరవాత ఆ మాటలు తాయారుకి అర్థం కాలేదేమో అనిపించింది.

సాయంత్రం తాయారుని మాటల్లోకి దించి పాట పాడించాలనుకున్నాను. ఆ రోజు — తాయారు వచ్చి నాలుగు రోజు లయిందేమో! చీకటి పడ్డది. దొడ్లో ఆరేసిన చీర లోపలికి తేవటం మరిచిపోయాను. అది తెచ్చుకొందామని వెళ్లాను. ఆరుబయట మంచం మీద పడుకొని, నక్షత్రాల వంక చూస్తూ, ఏదో పాట పాడుతూంది తాయారు. నేను అవతలనుంచే వెళ్లాను, వచ్చాను. కాని గమనించలేదు నన్ను. పాటలో మాధుర్యం కంటె తన్మయత్వం ఎక్కువగా ఉంది.

రేవతి వచ్చి "బజారు పోదాం" రమ్మనమన్నది. షాపులోకి వెళ్లగానే కనిపించిన ఎర్ర గాజులు బాగున్నా యనిపించి అవి కొన్నాను. రేవతి ఏవో చాలా కొన్నది.

ఇంటికి రాగానే గాజులకి కట్టి ఇచ్చిన కాయితం విప్పి కింద పడేశాను. దొడ్లో వెంకటేశ్వర్లుతో ఏదో మాట్లాడుతున్న తాయారు మమ్మల్ని చూడగానే పరిగెత్తుకు వచ్చింది.

నా చేతిలో గాజుల వంక చూసి, "ఎవరి కక్కా ఇవి? చాలా బాగున్నాయి"

అన్నది. గాజులు తీసుకొనేటప్పుడు తాయారు విషయం గుర్తులేదు. ఇంటికి రాగానే ఎదురువచ్చింది.

"నీకు సరిపోతే తీసుకో. నే వేరే కొనుక్కుంటాను" అన్నాను గాజులు తాయారు చేతి కిస్తూ. "వద్దక్కా" అన్నది మొహమాటంగా.

"ఫరవాలేదు తీసుకో. నీ అక్కనేగా" అన్నాను నవ్వుతూ. అవి తాయారుకు పెద్దవయాయి.

గాజులు తిరిగి నా కిస్తూంటగానే తాయారు దృష్టి కింద [illegible] మీద పడ్డది. [illegible] "బావుంది కదక్కా [illegible]" అన్నది.

సినీతార వర్ణచిత్ర [illegible] చెప్పగలవా?" అన్నాను [illegible]

"ఎవరో హిందీ [illegible] తెలీదు" అన్నది [illegible]

"ఫేమస్ [illegible] టుంది కదూ!" [illegible] అన్నాను. తాయారూ నవ్వింది.

"నిజంగానే, అక్కాయ్! రోజూ నిద్ర లేవగానే దణ్ణం పెట్టుకోవచ్చు. బామ్మ గారు శివుడి ఫోటోకి దణ్ణం పెట్టు కొంటారు. దాని పక్కనే ఇదికూడా తగిలిస్తే ..." వెంకటేశ్వర్లు ఎప్పుడు వచ్చాడో చూడలేదు కాని అందుకొన్నాడు.

"ఏడిశావ్ లే, వెధవా! ప్రతిదానికి నువ్వు కల్పించుకోకు" అన్నాను.

"నిజంగానే అక్కాయ్!..." [illegible] సొంతం [illegible]

"నోర్మూయ్యవోయ్ [illegible] వంటే ..." అంటూండగానే [illegible] క్కొరుక్కుంటూ అవతలికి పారిపోయాడు.

"ఏది టూత్ పేస్టు? ఇప్పుడు ఆడవాళ్ళకీ, మగవాళ్ళకీ అందరికి బ్రష్షులు, పేస్టులూను. తాటాకులతో పనిలేకుండా టంగ్ క్లీనర్లు ఉన్నాయి. మా చిన్నప్పుడు మగవాళ్ళు ఒక వేప పుల్ల విరుచుకొనేవారు. ఆడవాళ్ళం, పిల్లలం ఏ కచ్చికతోనో, మా నాన్న ఉప్పు కాల్చి పళ్ళపొడి చేసేవాడు— దాంతోనో కడు క్కొనే వాళ్ళం. దీనికోసం పేస్టులని బ్రష్షులని అంటూ ఖర్చులుండేవికావు." నాయనమ్మ పేస్టు చూసి అంటున్నారు.

"అక్కా ... అక్కా..." తాయారు పరిగెత్తుకుంటూ వచ్చింది. కళ్ళు వింతగా మెరుస్తున్నాయి.

ఏమిటన్నట్లు తల ఎత్తి తన వంక చూశాను. "ఈ అమ్మాయి చీర, జాకెట్టు, పువ్వులు అన్నీ ఒకే రంగు. ఎంచక్కా ఉన్నాయో చూడక్కా" అన్నది.

ఎర్రటి చీర, అదే రంగు స్లీవ్‌లెస్ బ్లౌజు, రింగు పెట్టి ముడి వేసింది దాని మీద ఒక పక్కగా ముంచుకి కని పించేట్లు ఎర్రగులాబీ, పెదాలకు ఎర్రని లిప్‌స్టిక్. పర్సుకూడా ఎర్రదే. అంత వరకూ నే నా విషయాన్ని శ్రద్ధగా గమనించలేదు. చూస్తూంటే బాగానే ఉందనిపించింది. మనిషిలో నాజూకుతనం ఉట్టిపడుతూంది. దాంతో చేసిన అలంకరణకి కూడా అందం వచ్చింది. ఒక చేతికి వల్లని స్ట్రాప్‌తో రిస్టువాచి ఉంది, ముదుట గుండ్రంగా ఎర్రని [illegible] మెరుస్తూంది. కొద్దిగా తెరిచిన [illegible] ఎర్రని పెదవులు... చూసిన [illegible] బావుందనిపించింది.

"ఈ తెలివితేటలు చదువులో ఉంటే [illegible] ఉంటుంది" అంటూంది రేవతి, [illegible] డబ్బులు లెక్కచూసుకుంటూ. తాయారు తల వంచుకొన్నది. రేవతి

చిత్రం :— [illegible]

తలఎత్తి ఇంకేదో అనబోయింది. నేను మందలింపుగా చూడటంతో తల వంచు కొని మళ్ళీ డబ్బులు లెక్క పెట్టుకోవటం మొదలు పెట్టింది.

సినిమాలంటే ఎవరికైనా ఉత్సాహం వస్తుంది. ఆ ఉత్సాహం చదువుమీద రమ్మంటేమటుకు ఎలా వస్తుంది? అవేమో వినోదంగా ఉంటాయి. చదు వులో ఆ వినోదం ఎక్కడ ఉంటుంది? శ్రద్ధగా చదవాలి రెండో విషయం పట్టించుకోకుండా. ఆ శ్రద్ధ ఉన్న వాళ్ళు చదువుతారు. లేనివాళ్ళకి అయోమయం బెడదగానే ఉంటుంది. "ఇప్పటి పిల్లలకి సినిమాలని గురించి తెలియం దెవరికి?" అంటున్నారు నాయనమ్మ. తాయారు అవతలికి వెళ్ళిపోయింది. ఆ నడక చూడ గానె తెలిసింది కోపం వచ్చిందని.

"ఇందిరా గాంధి ఉక్కు ఫ్యాక్టరీ మన కివ్వలేదు. మద్రాసు వాళ్ళ కిస్తుంది. ఏ. విశాఖ ఉక్కు ఆంధ్రుల హక్కు." పాటలో ఆవేశంగా పచార్లు చేస్తూ అంటున్నాడు వెంకటేశ్వర్లు. తెల్లారి లేచిన దగ్గరనుంచీ రాత్రి పడుకో బోయే వరకూ ఒక్క క్షణం ఊరికే ఉండవు వాడి నోరు, కాళ్ళు, చేతులు. నిద్రపోయాక తెల్లారి లేచేవరకూ వాడి చెవి కింద ఫిరంగులు మోగించినా, మీదెక్కి తొక్కినా వాడికి తెలీదు.

నా నవ్వుని పైకి కనబడనివ్వకుండా, "ఏ కెవరు చెప్పార్రా" అన్నాను.

"ఎవరో చెప్పార్లే!" అన్నాడు తల ఎగరేసి.

"సరిగ్గా ఏడిచావ్!" అన్నాను నవ్వుతూ.

"ఏడవటానికి నాకేం పని? చెప్ప మంటే చెప్పరా!" అన్నాడు చేతు లూపుతూ. పచార్లు చేస్తూనే ఉన్నాడు.

"ఊ చెప్పు" అన్నాను.

"మా నాన్న వాళ్ళ ఆఫీసులో అంటూంటే విన్నాలే" అన్నాడు నిర్లక్ష్యంగా. వాడు మాట్లాడని విషయం ఉండదు.

"సొంత తెలివి కాదా లేకపోతే" అన్నాను వాడివంక చూసి నవ్వుతూ.

"అదేమి టక్కాయ్, అలా అంటావు?" అంటూ వాడు కూడా నవ్వాడు.

"తాయా రేదిరా?" అడిగాను.

"అగదిలో ఉంది." పచార్లు చేస్తూనే చూపించాడు. ఏదో దీర్ఘంగా ఆలోచి స్తున్నదానిలా కూర్చుని ఉంది. 'ఇంటి మీద బెంగపెట్టుకుందా?' అనిపించింది.

"తాయారూ!" పిలిచాను. పలకలేదు.

"తాయారూ" ఇంకొంచెం గట్టిగా పిలిచాను. ఉలిక్కిపడి నన్ను చూసి నవ్వింది.

"ఒక్కదానివి ఇక్కడ కూర్చుని ఏం చేస్తున్నావ్?" నవ్వుతూ అడిగాను.

"ఆ పాట విన్నక్కా చాలా బావుం టుంది. ను వ్వా సినిమా చూశావా?" అన్నది నా వైపు చూసి. శ్రద్ధగా వింటే ఎక్కడో లీలగా వినిపిస్తూంది ఏదో పాట.

"ఈపాటి శ్రద్ధ చదువుమీద ఉంటే లక్షణంగా వచ్చి ఉండే దనిపిం చింది. చదువుమీద శ్రద్ధ లేకనా తాయారుకి రానిది? తక్కిన విషయాల మీద ఉన్న శ్రద్ధ చదువుమీద లేదు.

"ఈ పాట నాకు వచ్చేసిందక్కా" అన్నది తాయారు లేచి నించుంటూ.

'ఈ అక్షరాలు నాకు రావాలి' అనుకొని రాస్తే తాయారుకు రాయటం వస్తుం దనిపించింది.

వచ్చిన ఈ కొద్ది రోజుల్లోనే రేవతితో మాట్లాడకపోయినప్పటికీ, రేవతిలాగ భుజం దిగని పమిట వేసు కోటం నేర్చుకుంది. జడ చివర రిబ్బను పెట్టడం మానేసింది. ఒకటి రెండు సార్లు అద్దం ముందర నించుని జడ చివర రింగులు తిప్పుతూంటే చూశాను. రేవతి కళ్ళకు కాటుక కనిపించీ కనిపించ కుండా చాలా అందంగా గీస్తుంది. అలాగే గీయటానికి ప్రయత్నిస్తూందితాయారు.

"రేవతి శ్రద్ధగా చదివి బోలెడన్ని మార్కులు పొసవుతుంది. నువ్వుకూడా అలా చదవాలి" అన్నా నొకసారి, తాయారు కాటుకపుల్లతో కుస్తీ పడుతున్నప్పుడు. ఉలిక్కిపడి వెనక్కి తిరిగి నవ్వేసింది. పుల్ల అక్కడ పడేసి రెండంగల్లో ఆగకుండా అవతలికి వెళ్ళి పోయింది.

నాకు నిద్ర వచ్చేవరకూ ఏదో ఒక పుస్తకం చదువుకొంటూ పడుకోటం నాకు రాత్రిపూట. నేను పుస్తకం మూసే వరకూ ఏదో ఒకటి చదువుతూనే ఉంటుంది తాయారు. పైకి చదవమని శత సహస్ర విధాల చెబుతాను తప్పు లుంటే దిద్దవచ్చని. కాసేపు సిగ్గు పడుతుంది; కాసేపు తల వంచుకు కూర్చుంటుంది. పైకి మటుకు చదవదు. అసలు తెలిసిన అక్షరాలు చాలా తక్కు వయి ఉండవచ్చు! పుస్తకం పట్టుకు కూర్చోటం ఒకస్టయిల్‌గా భావిస్తూందా అన్న సందేహం ఈ మధ్య నన్ను పీడి స్తూంది. అది తెలిసేందుకయినా తాయారు పెదవి విప్పాలిగా! నేను పడుకొనేటప్పుడు 'లైట్ తీసెయ్యనా?' అని అడుగుతాను. తీసెయ్యమంటుంది.

మబ్బులు—మబ్బులు
ఫోటో—శశి (మద్రాసు-17)

వెంకటేశ్వర్లు బెజవాడ వెళ్లిపోయాడు. వెడుతూ వెడుతూ, "నే నీ సారి అయిదో క్లాసులో చేరుతున్నా. ఏవ్వెన్నోకా ను" అన్నాడు తాయారుతో. తాయారు మాట్లాడలేదు.

"నువ్వయిదయితే తను పదో క్లాసులో చేరుతుంది" అన్నది రేవతి.

"ఎక్కాలే రావుగా!" అన్నాడు.

"నీ కొచ్చినట్లు?" అన్నాను వాడి తల దువ్వుతూ.

"నా కెందుకు రావేమిటి?" తల ఎగరేశాడు.

"సర్లేగాని, ఇక టైమవుతూంది మాటాడకుండా బయల్దేరు" అంటూ వాడి బట్టల సంచీ తీసుకొని వాకిలివైపు నడిచాను. నా వెనకాలే వాడూ వచ్చాడు. వాడిని బెజవాడ బస్సెక్కించి వచ్చాను. అక్కడ డిపోకి వాళ్లన్నయ్య వస్తాననిరాశాడు.

వెంకటేశ్వర్లు తనని హేళన చేశాడని తాయారు గ్రహించింది. ఏదో కొంచెం చదవడం వచ్చు కాబట్టి నేర్చుకోటం పెద్ద ప్రయాస కాదు—అని నే ననుకోవటమే గాని, తాయా రనుకోదు. తాయారు చదువు పెద్ద క్వశ్చన్‌మార్కే అయింది.

తాయారుకి ఎలాగైనా చదవనూ, రాయనూ నేర్పాలని నా పట్టుదల. నేర్చుకోకూడదని తాయారు పట్టుదలలా ఉంది.

ఆ రాత్రి సినిమాకు పోదాం రమ్మంది రేవతి. తాయారు నా వంక ఆశగా చూసింది. "ఒప్పుకో" అన్న సంకేతం అందులోనే ఉంది.

మొదటి అరగంట వరకూ బాగానే ఉంది. అప్పుడొక హాస్యగాడూ, జోడీ వచ్చిపడ్డారు. తెరమీద పొట్టలు పుచ్చుకొని నవ్వుతూ. ఒకళ్లమీద ఒకళ్లు పడి, కింద పడి, మీద పడి, అష్ట వంకర్లు తిరిగి పోతూ వాళ్లు నవ్వుతూనే ఉన్నారు. నా కా నవ్వు వెగటు కలిగించింది. సున్నితంగా నవ్వించాలి. సహజంగా నవ్వు రావాలి కాని ఈ నవ్వేమిటి? కథకీ, వాళ్లకీ సంబంధమే లేదు.

మరునాడు ఆ హాస్యాన్ని ఎంతో అందంగా రంగకు చెబుతూంది తాయారు. ఆ చెప్పటంలో ఎంతో నేర్పుంది.

ఎక్కడో పెళ్లిలాగుంది. బాండు వాయిస్తున్నారు. గాలిలో తేలివస్తూ వింటానికి చాలా హాయిగా ఉంది. "తాయారూ!" పిలిచాను. "ఏమిటక్కా!" తల దువ్వుకుంటూంది, దువ్వెనతోసహా వచ్చింది.

"ఆదేం పాట?" అడిగాను.

"అయ్యో! నీకు నిజంగా తెలీదా, అక్కా?" తాయారు కళ్లు పగలబడి నవ్వుతున్నాయి.

"ఆ సినిమాలో పుట్టిన రోజునాడు వాళ్ళన్నయ్య వచ్చినప్పుడు పాడుతుంది. గుర్తు తెచ్చుకో. గులాబీ పువ్వు చేతిలో పుచ్చుకుని, ముందు దాని వంక చూసి, తరవాత వాసన చూసి జడలో పెట్టుకొని పాట పాడి వచ్చి సిగ్గుగా వాళ్లన్నయ్య కాళ్లకు దణ్ణం పెడుతుంది." చెబుతూంది.

నా కేవో కొన్ని గుర్తుంటాయి కాని అన్నీ గుర్తుండవు. అది అయిపోయింది. ఇంకొక పాట ముందర కొంచెం రాగం మొదలు పెట్టగానే "ఇదేం పాట?" అని అడిగాను.

"రాత్రి చూసిన సినిమాలోదక్కా వాళ్లిద్దరూ పాడతారు" అన్నది.

మధ్యాహ్నం తాయారును చదువుకు కూర్చోబెట్టాను. "పూలు" రాయమని గుణింతం చెప్పాను. "మాలు" రాసింది.

"మాలు" రాశానని తాయారు తెలుసుకుంది. ఎన్నిసార్లడిగినా "పూలు" అనే ఓట్రించింది. చివరికి కాస్త కళ్లెఱ్ఱజేశాక "మాలు" అన్నది.

"చదువు వచ్చినా, రాకపోయినా గడుసుతనం మటుకు వచ్చింది". అన్నాను. ముసిముసిగా నవ్వింది.

పదిసార్లు రాయమని పలకమీద "పూలు" అని రాసి ఇచ్చాను. పన్నెండు సార్లు రాసింది. పలకైతే నా కిచ్చింది కాని చూపు ఇటు లేదు.

"ఇటు చూడు" అన్నాను. వినలేదా మాట.

"తాయారూ, ఇటు చూడు" అన్నాను. నవ్వి నాకేసి చూసింది. "ఆలోచనలో పడ్డావేమిటి?" అన్నాను.

"ఆ పాట బావుంది కదూ!" అన్నది. మనసెక్కడో ఉంచి ఇది రాసింది నాకోసమని. ఇక రాయించటం అనవసర మనిపించింది. వచ్చినప్పటికంటే తాయారులో ఎంతో మార్పు వచ్చింది. నేను చదువు చెప్పాలనుకుంటున్నందుకు తను రావాలనుకుని చదివితే అప్పుడు ఫలితం దక్కుతుంది. అదే ఇంకొకళ్లయితే వాళ్లకి లేని శ్రద్ధ మన కెందుకని వదిలేసేదాన్నే!

తల్లి సంపాదన ఇద్దరూ తినీ, తినక అన్నట్లు సరిపోతుంది. తాయారుని చూస్తుంటే నా హైస్కూలు స్నేహితురాలు సీత గుర్తుకు వస్తుంది. సీతకీ తాయారులాగే తండ్రి లేడు. తల్లి ఉంది. తల్లికి గడ్డి కోసి ఇచ్చి, సెకండ్ బెల్ అయ్యాక పగరుస్తూ పరిగెత్తుకు వచ్చేది క్లాసుకి. ఆవిడ దాన్ని అమ్ముకు వచ్చేది. అదే వాళ్ల జీవనాధారం. ఎస్సెల్సీ పాసయ్యాక టీచర్ ట్రెయినింగ్ అయింది. ఇప్పుడు బందరులో ఉద్యోగం చేస్తూంది. కొద్ది రోజుల్లో హిందీ పండిట్ కాబోతూంది. ఇప్పుడు నే నేదో చదువు చెప్పి తాయారుని సీతలా తయారు చేద్దామని కాదు. కాస్త తప్పుల్లేకుండా చదువను, రాయను నేర్పుదామనే నా ప్రయత్నం. తరవాత తనిష్టం. తనిష్టం లేనిదే నే నేమీ చేయలేను గనక.

సాయంత్రం తాయారుకి జడ వేస్తున్నాను. "ఎవరూ వస్తున్నది —రమణమ్మా? ఇప్పుడేనా రావటం?" నాయనమ్మ అంటున్నారు. తాయారు జుట్టు నా చేతిలోంచి విదుల్చుకొని ఒక్క ఉదుటున అవతలికి వెళ్లింది. నేనూ తాయారు వెనకే వెళ్లాను.

"అమ్మా!" ఆవిణ్ణి వాటేసుకుంది తాయారు. ఆవిణ్ణి చూడటం నే నదే మొదటిసారి. "నేను నీతో వచ్చేస్తానమ్మా. ఇక్కడ ఉండను" అంటూంది తాయారు. కళ్లలో నీళ్లు తిరుగుతున్నాయి తాయారుకి.

"పిచ్చితల్లీ! అలాగే తీసుకు వెడతాను, ఏడవకు." ఓదారుస్తూంది ఆవిడ. గది గుమ్మం దగ్గిర నిలబడి చూస్తున్న రేవతి నన్ను చూసి నవ్వింది. అది మామూలు నవ్వు కాదు.

తాయారు మరునాడు పొద్దున్న వాళ్ల అమ్మతో ఊరెడుతూ, నన్ను చూసి నవ్వింది మామూలుగా. నేనూ పెదవుల మీదకు నవ్వు తెచ్చుకున్నాను.

తాయారు ప్రయాణానికి కారణం నేనేనని నాకు తెలుసు. చదువు మొదలెట్టకుండా ఉండినట్లయితే ఆ పిల్ల నిస్సందేహంగా మా ఇంట్లో ఉండేదే ఇంకా కొన్నాళ్లు. నేను పిలిపించింది చదువుకోసం. తాయారు వెళ్లిపోయింది దాన్నించి దూరమవుదామనే! తాయారే గెలిచింది. అప్రయత్నంగా నవ్వు వచ్చింది నాకు! ★